

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Сценічний рух

Освітній ступінь	«Бакалавр»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Оперний спів, Камерний спів

Курс	1
Семестр	1,2

Статус	Обов'язкова
--------	-------------

ECTS	4
Годин	120
Практичні	68
Самостійна робота	52

Форма контролю	Залік
----------------	-------

Інформація про викладача

ПІБ	Гончаров О. П., викладач кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, Заслужений артист України
-----	---

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сценічний рух» є процес виховання здатності свідомо вибудовувати форму поведінки в заданих умовах за допомогою образної характеристики руху у відповідності до тієї творчої задачі, що продиктована художніми рішеннями сценічного образу.

Мета: підвищення рівня функцій рухового апарату, розвиток психологічних якостей, що дозволяють легко об'єднати мову та рух, поліпшення пластичної культури жестів і поз, що складають етикет поведінки представників певних історичних епох і класів, а також уміння носити історичний костюм, користуватися предметами побуту, уміти координувати тіло в просторі, знання технічних прийомів фехтування і рукопашного бою.

Завдання:

- сформувати комплекс пластичних рухів для набуття навичок і умінь сценічного руху з метою художнього рішення сценічного образу;
- вдосконалення психофізичних якостей студента;
- збагачення необхідного арсеналу сценічних навичок пластичних рухів;

- підвищення загальної пластичної культури тілесного апарату студента;
- сприяти розвитку почуття ритмічності, музикальності студента;
- забезпечити в повній мірі органічність пластики студента в побутово-індивідуальному і в спеціально-фаховому аспектах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- завдання і механізми сценічного руху для художнього рішення сценічного образу;
- закономірності координації мови і руху у сценічному просторі;
- принципи організації сценічних рухів та дії при створенні сценічного образу;
- засади психолого-естетичних основ формування культури пластики актора;
- основи самобутнього психофізичного апарату актора для успішної сценічної діяльності;
- основи техніки сценічної безпеки;
- прийоми сценічної боротьби зі зброєю і без зброї;
- прийоми сценічної боротьби з партнером чи групою виконавців;
- структуру побудови трюкової пластики;
- основи володіння історичними шляхетними манерами наших пращурів;
- специфіку використання історично-побутового костюму, його частин для виконання сценічного образу.
- закони сценічного руху на сцені і закони управління апаратом втілення;
- методику виконання комплексу вправ фізичного тренінгу.

вміти:

- знайти засобами сценічного руху художнє рішення сценічного образу;
- скоординувати мову і рух у сценічному просторі;
- застосувати механізми організації сценічних рухів та дії виконання сценічного образу;
- визначити психолого-естетичні засади формування культури пластики актора;
- застосувати природу самобутнього психофізичного апарату актора для успішної сценічної діяльності;
- опановувати технікою сценічної безпеки;
- володіти прийомами сценічної боротьби зі зброєю і без зброї;
- володіти прийомами сценічної боротьби з партнером чи з групою виконавців;
- застосовувати побудову трюкової пластики;
- володіти історичними шляхетними манерами наших пращурів;
- визначити специфіку використання історично-побутового костюму, його компонентів для створення сценічного образу;
- опановувати сучасні рухи, набувати нові уміння і навички в процесі тренінгу;
- розширяти діапазон рухових можливостей студента;
- користуватися своїм фізичним апаратом (руховими уміннями і навичками) для досягнення досконалості сценічного образу.

На основі засвоєних знань та вмінь студенти повинні **володіти професійними компетенціями:**

- завданнями і механізмами сценічного руху для пошуку художнього рішення сценічного образу;
- прийомами координації мови і руху у сценічному просторі;
- прийомами механізмів організації рухів та дії для створення сценічного образу;
- засадами психолого-естетичних основ формування культури пластики виконавця;

- прийомами самобутнього психофізичного апарату актора для успішної сценічної діяльності;
- основами техніки сценічної безпеки;
- прийомами сценічної боротьби зі зброєю і без зброї;
- прийомами сценічної боротьби з партнером чи з групою виконавців;
- основами побудови трюкової пластики;
- прийомами манер відповідно особливостей історичних епох та характерними ознаками сценічного образу;
 - специфікою використання історично-побутового костюму, його компонентів для створення сценічного образу.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ СЦЕНІЧНОГО РУХУ

Змістовий модуль 1. Сценічний рух, мета предмету, завдання.

Тема 1. Поняття про сценічний простір та орієнтацію актора в ньому

Тема 2 Виховання психотехніки актора

Практикум 1. Тренінг розвитку психофізичного апарату

Змістовий модуль 2. Основи пластичної виразності

Тема 3 Сценічний жест та поза як засоби пластичної виразності

Тема 4. Ритміка. Мовно-рухова, вокально-рухова координація

Практикум 2. Тренінг розвитку координації рухів

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Сценічна рух» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» вокального факультету складається з практичних занять та частки годин для самостійної підготовки, а також включає контрольні заходи.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Методична література зі сценічної мови представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний (міжсесійний) контроль:

- вербальні: експрес-опитування, співбесіда, обговорення;
- практичні: виконання вправ, практичний показ, етюд, робота над образом, стилістика образу;

Підсумковий контроль:

- вербальний: колоквіум;
- практичний: пластична сцена.

Графік контролю за самостійною роботою студента

1 курс

Поточний контроль та самостійна робота						Залік	
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2				
Т1	Т2	Пр1	Т3	Т4	Пр2	Т	П
ЕО	СП	О	ЕО	СП	О	К	
ПП	ВВ	ВВ	ПП	ПП	ВВ		ПС

Умовні позначення:

Т1, Т2 ... Т4 – теми змістових модулів

Пр – практикум

Т – теоретична частина

ЕО – експрес-опитування

СП – співбесіда

О – обговорення

К – колоквіум

П – практична частина

ПП – практичний показ

ВВ – виконання вправ

РО – робота над образом

СО – стилістика образу

Е – етюд

ПС – пластична сцена

Критерії оцінювання

90-100-А-відмінно	вичерпна і розгорнута відповідь на питання експрес-опитування. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок в інтерпретацію пластичних сцен, у створення сценічного образу
82-89-В-добре	грунтовна відповідь на питання експрес-опитування. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації пластичних сцен, створення сценічного образу
74-81-С-добре	повна відповідь на питання експрес-опитування. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок створення сценічного образу
64-73-Д-задовільно	відповідь на питання експрес-опитування в необхідному обсязі. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації пластичних сцен, створення сценічного образу
60-63-Е-задовільно	відповідь на питання експрес-опитування. в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, граничних навичок інтерпретації пластичних сцен, створення сценічного образу

- 35-59-FX-незадовільно** відповідь на питання експрес-опитування в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, недостатня сформованість навичок інтерпретації пластичних сцен, створення сценічного образу
- 1-34-F-незадовільно** відповідь на питання експрес-опитування на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на елементарному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок інтерпретації пластичних сцен, створення сценічного образу

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

ПОЗААУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамович О., Кудренко А. Сценічна пластика в контексті сучасного акторського мистецтва. Молодий вчений. No 9 (1). 2019. С. 133–136.
2. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману»: навчальний посібник. Вид. 2-е, випр. та допов. Київ: Ліра-К, 2016. 304 с.
3. Веселовська Г.І. Сучасне театральне мистецтво. – Київ: НККК:– 2014. – 143 с.
4. Дельсарт Ф. Система виразності людини: Пер з англ. М. Шкарабана/ Ф. Дельсарт. – К., 1998. – 28 с.
5. Дінейка К.В. Рух, дихання, психофізичне тренування. – К, 1984.
6. Дорош М. І., Горчанюк В. А. Розвиток сили та швидкісно-силових якостей засобами спортивних ігор: конспект лекцій з дисципліни «Фізичне виховання». Харків : УкрДУЗТ, 2016. 26 с.
7. Елькіс Г. Я. Сценічне фехтування. Київ : Мистецтво. 1971. 117 с.
8. Ільченко П.І. Постановки сучасної української опери в процесі підготовки режисера музичного театру// Часопис Національної музичної академії України. Науковий журнал. – К.: Видавничий центр НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2017, №2(35), с.60-67.
9. Касьянова О.В. Пластичне вирішення образу головної героїні в опері Ж. Бізе «Кармен» // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: науковий журнал. 2022. №1 (54). С. 105-118.
10. Касьянова О.В. Поліфункціональність танцювальних сцен в оперній виставі // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: науковий журнал. 2022. №3-4 (55-56). 18с.
11. Неллі В.О. Про режисуру. – Київ: Мистецтво, 1977. – С. 94.
12. Опанасюк В.А. Історичний огляд розвитку дисципліни «Сценічний рух» як розділ з театральної педагогіки. Зб. – Рівне, 1993.
13. Опанасюк В. А. Пластичне виховання: навчально-методичний посібник. Рівне : РДІК, 1997. 115 с.

14. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М.Падалка. – К: Освіта України, 2008.– 274 с.
15. Сварник Б. В. Поезія фізичного вираження Е. Декру в контексті формування сучасного мистецтва пантоміми. //Мистецтвознавство. No 2. 2018. С. 148–153.
16. Станішевський Ю.О. Національна опера України 2001 – 2011. – Київ: Музична Україна, 2012. – 304 с.
17. Стражний О.С. Український менталітет: ілюзії – міфи – реальність. 2-е видання. – Київ: Дух і літера, 2017, 456 с.
18. Сценічний рух як складова професійної підготовки студентів спеціальності акторська майстерність / Бусол А. В., Бусол В. А., Кроншталь Г. С., Цибульський М. Г. Фізична культура, спорт і здоров'я нації :зб. науков. праць. Вінниця : Планер. Вип. 17. 2014. С. 34–40.
19. Топорков В.О. Про техніку актора / Під заг. ред. М.М. Горчакова. Київ: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1961. 105 с.
20. Шаварський О.М. Як стати актором. – Київ: Логос, 2011. – 572 с.
21. Черкашина-Губаренко М.Р. Оперний театру мінливому часопросторі. – Харків: Акта, 2015. – 38 с.

Інтернет-ресурси

1. Акробатичні вправи в гімнастиці. Акробатичні вправи, види вправ, значення акробатичних вправ – акробатика і фізичне виховання. Вправи з предметом. Losevskaya : веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3CXCQIz>
2. Вправи для дихання. Кафедра фізичного виховання та спорту Навчально-спортивного комплексу : веб-сайт. URL: <http://sport.univ.kiev.ua/vpravi-dlya-dihamnya>
3. Координація рухів: види, як розвивати, комплекс вправ для координації. Lifefacker : веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3ARqVnu>
4. Сценічне падіння. Um.co.ua : веб-сайт. URL: <http://um.co.ua/3/3-6/3-68771.html>

Інформаційні ресурси

1. Галерея мистецтв. Пластично-пантомімні сцени бою від прадавніх часів до сьогодення: ілюстрована історія пластично-танцювального мистецтва
2. Пластично-пантомімні сцени ритуально-обрядових, церемоніальних дій, етикет, стильова поведінка різних соціальних верств населення, сценічний бій в музично-театральних творах. Відео-аудіоматеріали телеверсій творів різних країн і років.